

Tekstitaidot: Kielenhuolto

Virke, lause ja pilkkusäännöt

Virke ja lause (1)

Koska ulkona sataa, en lähde lenkille.

→ yksi virke, kaksi lausetta

- Lauseet lasketaan **persoonamuotoisista verbeistä**.
- Virke alkaa isolla alkukirjaimella ja päättyy lopetusmerkkiin.
- Yhdessä virkkeessä voi siis olla monta lausetta.

Virke ja lause (2)

- Virkkeessä voi olla päälauseita ja sivulauseita.
- Sivulause tarkoittaa päälausetta.
- Päälause voi yksinään muodostaa virkkeen, **sivulause** ei.
  - Söin jäätelön, joka oli herkullinen.
  - En tiedä, missä luentosali on.
- Lauseet yhdistetään toisiinsa konjunktioilla. Lauseita ei saa ketjuttaa toisiinsa pilkulla ilman konjunktioita.

Montako lausetta ja virkettä löydät?

- THL **on** mukana, kun uusi sosiaali- ja terveydenhuoltojärjestelmän tietohallinto **tehdään**.
  - Yksi virke, kaksi lausetta
- Suomessa monet kansalaiset **ovat** sitä mieltä, että Suomi **on** paremmin turvassa, jos se **liittyy** puolustusliitto Natoon.
  - Yksi virke, kolme lausetta
- Tietokone, jonka **ostin** eilen, **on** nyt jo rikki.
  - Yksi virke, kaksi lausetta

Sivulauseiden lajit

- **Konjunktiolause**

- Että, jotta, koska, kun, jos, vaikka, kunnes

- **Relatiivilause**

- Joka, mikä

- **Kysyvä sivulause**

- Kysymyssanat tai -ko/-kö

Konjunktiolause

- **Alkaa alistuskonjunktiolla** (että, jotta, koska, kun, jos, vaikka, kunnes)
  - **Jos** huomenna on pakkasta, tie on liukas.
  - Koska sataa vettä, en mene pihalle. En mene pihalle, **koska** sataa vettä.
  - Se, **että** opintosi ovat olleet keskeytyneenä vähintään vuoden, osoittaa opintojesi päättymistä.
- **Huom! Älä käytä *kuin*-sanon kanssa pilkkua.**
  - Juoksen kovempaa kuin sinä.
  - Kissa on notkeampi kuin koira.

Kysyvä sivulause

- **Alkaa kysymyssanalla tai -ko/-kö**

- En tiedä, **milloin** juna lähtee.
- Tiedätkö, **milloin** juna lähtee?
- Suomen pitää päättää kevään aikana, hakee**ko** se Naton jäsenyyttä.

- **Huom!**

- Kysymyslause: Missä kurssi on?
- Päälause ja **kysyvä sivulause**: En tiedä, **missä kurssi on**.

Relatiivilause

- Alkaa relatiivipronominilla **joka** tai **mikä**
  - **Huomaa taivutus:** joka, jota, jonka, jossa, josta... mikä, mitä, minkä, missä...
  - **Joka** viittaa edelliseen sanaa ja **mikä** viittaa koko edelliseen lauseeseen
- Tapasin ystävän, **joka** on hauska.
- Tapasin ystävän, **mikä** oli hauskaa.
- Kissa, **jonka** pelastin puusta, puri minua.

Pilkkusäännöt PL + SL

- **Päälauseen (PL) ja sivulauseen (SL) väliin tulee aina pilkku.**
  - Jos jäät työttömäksi, voit saada ansiopäivärahaa tai peruspäivärahaa.
  - Voit saada ansiopäivärahaa tai peruspäivärahaa, mikäli jäät työttömäksi.
  - Näin koiran, joka oli suloinen.
  - Huomenna tiedämme tarkemmin, sataako viikonloppuna.
- **Mitä sivulauseiden lajeja löydät esimerkeistä?**

Pilkkusäännöt: PL + PL

- **Pääsääntö: kahden päälauseen väliin tulee pilkku.**
  - Mikael Agricolan Abc-kirja julkaistiin vuonna 1543, ja se oli ensimmäinen suomenkielinen kirja.
- **Poikkeus: päälauseiden väliin ei tule pilkkua, jos niillä on yhteinen osa ja välissä on rinnastuskonjunktio.**
  - Mikael Agricola kirjoitti Abc-kirjan ja on suomen kirjakielen isä.
  - Maanantaina kävit elokuvissa mutta Maija ei tullut mukaan.
- **Rinnastuskonjunktiot:** Ja, sekä, (ei)kä, eli, tai, vai, mutta, vaan, sillä, sekä - että, joko - tai

Pilkkusäännöt: PL + SL + SL

- **Pääsääntö: sivulauseiden väliin tulee pilkku**
  - Menen töihin bussilla, jos en löydä sateenvarjoani, joka on vaaleanpunainen.
    - toinen sivulause tarkoittaa ensimmäistä sivulausetta
- **Poikkeus: Rinnasteisten sivulauseiden väliin ei tule pilkkua, jos sivulauseiden välissä on rinnastuskonjunktio**
  - Menen töihin autolla, jos sataa vettä ja (jos) en ehdi bussiin.
    - sivulauseet ovat samanarvoisia
  - Mitkä ovat rinnastuskonjunktiot?

Luettelo ja irrallinen lisäys

- **Luettelossa eri osat erotetaan toisistaan pilkulla. Toiseksi viimeisen osan ja viimeisen osan väliin tulee ja-sana.**
  - Niina pakkasi laukkuun ajokortin, rahaa ja varavaatteita.
- **Irrallisen lisäyksen molemmille puolille tulee pilkku.**
  - Aamulla, ihmeellistä kyllä, ei satanut lunta.

©2023 Salla Janhunen

Tekstitaidot: Kielenhuolto. Virke, lause ja pilkkusäännöt –materiaali, kesäkuu 2023, jonka tekijä on Salla Janhunen (Laurea AMK), on lisensoitu [Creative Commons Nimeä 4.0 Kansainvälinen -lisenssillä](#).

Materiaali on saatavilla osoitteessa [Kielibuusti.fi](https://kielibuusti.fi).